

end andetsteds“. Men i øvrigt vil jeg helst følge det ærede Medlems Udtalelser fra Begyndelsen, og saa vil jeg med Hensyn til Spørgsmaalet om Fæstningen sige, at naar jeg over for Direktionens Formand bestemt har erklæret, at jeg ikke tager noget som helst Hensyn til Fæstningen, og at jeg, hvis de to andre Medlemmer af Direktionen vilde gøre det til en Betingelse for deres Forbliven i Direktionen, ikke vilde lade mig imponere deraf, tror jeg, jeg har Ret til at sige, at det ikke er Fæstningen, der har været det afgørende for mig. Jeg kan godt sige det ærede Medlem, hvad der har været det afgørende for mig. Det er det, at jeg fik den Meddelelse, som ogsaa et æret Medlem af Tinget her i Dag har omtalt uden at blive modsagt, at der her i Tinget var et almindeligt Ønske om at flytte til Jylland. Jeg finder denne Tanke god. Jeg fandt det, som jeg fremhævede, da jeg forelagde Lovforslaget, fornuftigt, at det blev indrettet saaledes, at den ene Anstalt laa paa Sjælland og den anden i Jylland, særlig af Hensyn til de mange Forældre, der ønske at besøge deres Børn. Dette er, synes jeg, en fyldestgørende Grund til at gøre det, som den ærede Taler kaldte en Vending. Forandre sin Anskuelse! Ja selvfølgelig forandrer man sin Anskuelse, naar man kommer til at se, at der er noget rigtigere end det, man fra først af antog, det er ikke noget at angribe en Minister for. Naar der derefter blev Tale om Viborg, saa har min Stilling til Viborg været den samme, som jeg ved, at ogsaa Direktionens Formand indtog straks, da der blev Tale derom, idet han sagde: Jeg kan ikke paa staaende Fod udtale mig om Viborg, jeg kender ikke Forholdene deroppe, ikke Terrainet. Saa undersøgte man det, og Undersøgelsen førte til det Resultat, at man mente, det ikke kunde gaa an at lægge Anstalterne der. Med Hensyn til Doktor Heibergs Erklæring skal jeg, da den paa ny er dragen frem, oplyse, at der er en Skrivelse til, som det ærede Medlem for Frederiksborg Amt (Dinosen) omtalte, men som ikke er kommen frem mellem Bilagene. Denne Skrivelse er affattet af en Doktor Carlsen, som af forskellige Grunde har været nødt til at anstille en Undersøgelse om de klimatiske Forholds Indvirkning paa Helbredsstanden i de forskellige Egne af Landet, og som paa Foranledning af Professor Keller har afgivet en Erklæring i saa Henseende. Den vilde blive for vidtløftig at oplæse, og det behøves heller ikke at læse ret meget. Med den højtærede Formands Tilladelse

skal jeg citere et Par Udtalelser i Skrivelser. Det oplyses deri, at i de 12 Aar fra 1886 til 1898 indtager Viborg en meget uheldig Plads mellem de danske Byer med Hensyn til Tuberkulose. Af samtlige Former for Tuberkulose døde i Viborg — Sindssygeanstalterne undtagne — i de nævnte Aar 330. Det oplyses saa, at Erfaringerne fra samtlige danske Byer vise, at efter Folketallet burde Viborg kun have haft 264, medens den, som sagt, har haft 330. Saa anstilles der en Sammenligning mellem de Byer, som findes i Landet af lige Størrelse som Viborg, nemlig 7: Roskilde, Slagelse, Rønne, Nykøbing paa Falster, Nakskov, Nyborg og Hjørring, og det viser sig da, at i Gennemsnit har Dødelighedsprocenten der kun været 2,3 pCt., medens den i Viborg har været betydelig højere. I Viborg burde der efter denne Sammenstilling kun have været 205 døde i det Tidsrum af Tuberkulose, men der er død 330. Der er altsaa i de 12 Aar død 125 Mennesker mere, end man beregner det i det Forhold, og man kan ikke forklare det paa anden Maade, end at Tuberkulosen virkelig har en rigelig Udbredelse i Viborg. Ja, dette er ikke trykt imellem Bilagene, men det er ogsaa en af de Oplysninger, der ere indhentede. Naar jeg ikke nævnedes, at Doktor Heiberg i sin Erklæring omtaler, at Viborg Amt kun indtager den 6te Plads, og Vejle Amt den 12te i Henseende til Sundhedsforhold overhovedet, kom det af, at det ikke her gælder om at tage Hensyn til alle Sygdomsformer, men om at tage Hensyn til de Sygdomme, som have særlig Betydning i det foreliggende Tilfælde. Da det nu er en Kendsgerning, at de aandssvage ere særlig udsatte for Tuberkulose, gælder det om at tage Hensyn dertil, og jeg ser derfor ikke andet, end at det ingenlunde er illoyalt fra min Side at omtale Doktor Heibergs Erklæring saaledes, som jeg har gjort det. Jeg anerkender, at Doktor Heiberg har skrevet som en ærlig og fornuftig Mand, ikke har stukket noget under Stolen, men tilstaaet, at Viborg er uheldigere end de andre Byer, men ikke „meget uheldigere“, siger han, og saa oplyser han bagefter med Tal, at Viborg staaar lavere i Henseende til Dødelighed af Tuberkulose end de to andre Byer, der er Tale om.

Ordføreren (Oscar Hansen): Uagtet jeg nødig vil trække disse Forhandlinger her langt ud, ser jeg mig dog nødsaget til at gøre en Del Bemærkninger om Punkter, som ere fremdragne. For det første maa